

TEHNIKA IN TEHNOLOGIJA 6

Učenci, pozdravljeni v novem tednu pouka na daljavo. Danes bomo začeli z novo snovjo. Vem, da vas večina nima zvezkov pri sebi, zato si vzemite liste in jih boste v šoli priložili v svoje zvezke ☺

V zvezek (na list) napišite naslov: **Tehnična sredstva**

1. Gibanje pri strojih

Vaša današnja naloga bo, da preberete spodnje besedilo in odgovorite na vprašanja v zvezek (na list). Vse odgovore najdeš v besedilu.

Tehnična sredstva

Gibanje pri strojih

Če opazujemo različne stroje ali tehnične naprave, opazimo, da se pri večini strojev in naprav deli gibajo. Tudi v našem okolju, bodisi doma ali v šoli, opazimo mnogo primerov gibanja. Dovolj je, da se za nekaj minut ustavimo ob otroškem igrišču in opazujemo gugalnice, vrtiljake itd.

Deli strojev se lahko gibajo premo ali krivo. Pri premem gibanju opisujejo gibajoči deli ravno črto ali premico.

Primeri strojev, pri katerih se deli gibajo ravno oziroma premo, so povratna ali vbodna žaga, vibracijska žaga, šivalni stroj, avtomobilski motor.

Vbodna žaga

Vibracijska žaga

Šivanka pri šivalnem stroju

Ventil pri avtomobilskem motorju

Pogosteje se deli pri strojih vrtijo. Če opazujemo kolo, najdemo veliko primerov vrtenja delov: obe kolesi, pedali, stopalka na pedalih, dinamo, prestavna ročica, zavori, mehanizem pri zvoncu. Verjetno nismo našli vseh vrtečih delov. Deli se vrtijo tudi pri električnem ali ročnem vrtalnem stroju, stružnici, krožni žagi itd.

Pedali pri kolesu

Električni vrtalni stroj

Krožna žaga

Ročni vrtalni stroj

Pri mnogih strojih lahko opazimo obe vrsti gibanja: vrtenje in ravno gibanje. Največkrat se pri takšnih strojih vrti pogonski del stroja – motor, ravno pa se giblje obdelovalno orodje. Pri namiznem vrtalnem stroju se vrtenje motorja prenese na vrtalno glavo, ki se s svedrom vrti, hkrati pa se lahko glava s svedrom spušča oziroma dviga. Tudi pri šivalnem stroju se motor vrti, igla pa se giblje ravno oziroma premo. Pri žagah Venecijankah za razrez hlodovine se pogonski del stroja vrti, žagini listi pa se gibajo premo gor in dol.

SAMOSTOJNO DELO

Odgovori na vprašanja:

- 1. Deli strojev se gibljejo. Spoznal si dve vrsti. kateri?**
- 2. Kakšno je premo gibanje strojev? (pomisli na vibracijsko žago v naši delavnici)**
- 3. Naštej nekaj strojev, ki se gibajo premo.**
- 4. Kaj se vrti, če opazuješ avto v gibanju.**
- 5. Naštej nekaj strojev, kjer je značilno krivo gibanje (vrtenje).**
- 6. Ali imajo stroji lahko obe vrsti gibanja. Pomisli, za kateri stroj v naši delavnici to velja?**

Vse dobro in ostanite doma, učiteljici